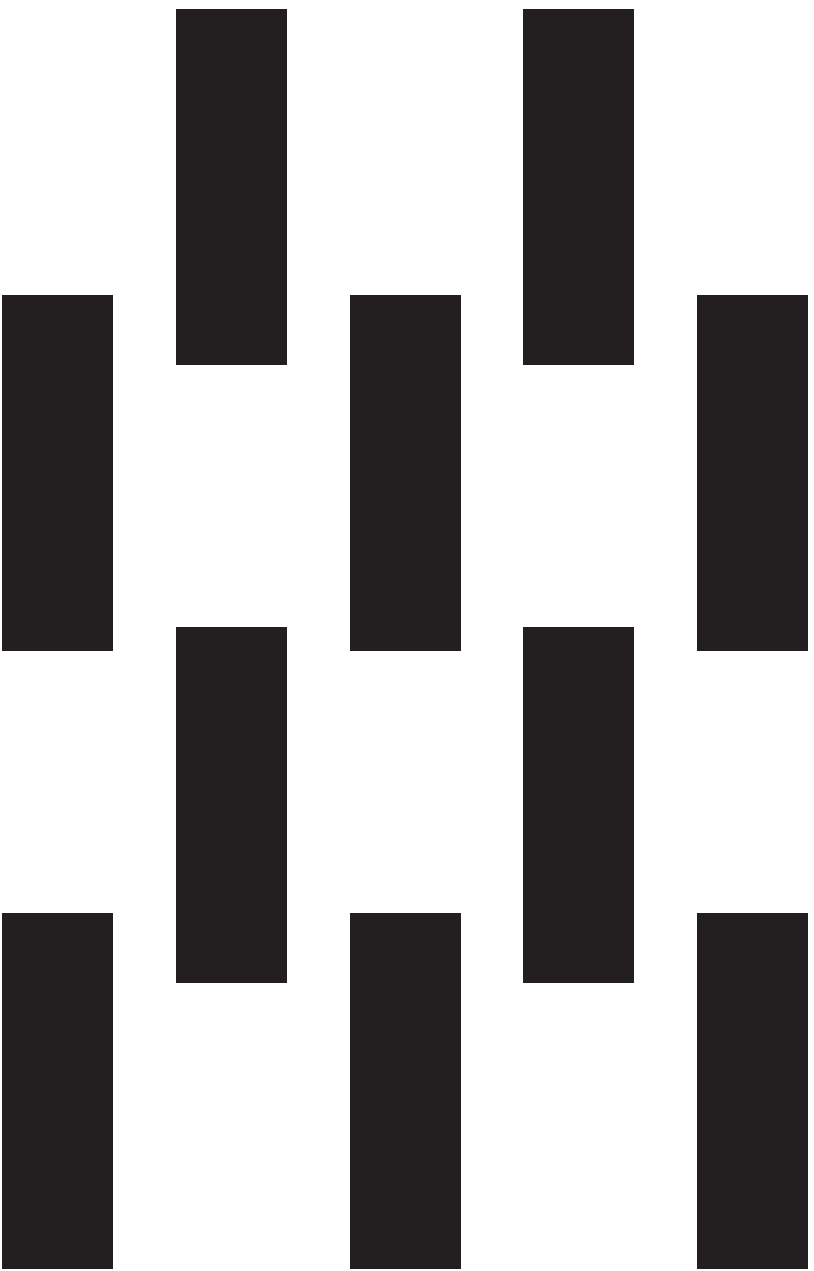
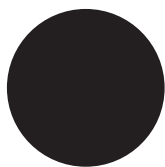
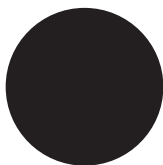
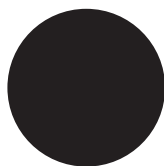
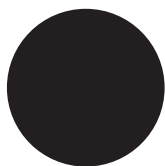
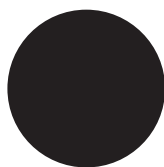
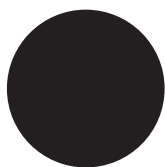

JEDNIČKY A NULY

Tomáš
Grombříř

JEDNIČKY A NULY

Tomáš Grombář

Paseka
Praha 2016

Autor děkuje Terezii Nekvindové a Karlu Veselému za podnětné připomínky. Zvláštní dík patří Davidu Slámovi za mimořádně pečlivé okomentování rukopisu.

Vychází s laskavou podporou
Ministerstva kultury České republiky.

**MINISTERSTVO
KULTURY**

Toto dílo je smyšlené a veškerá jména, postavy, místa i události jsou buď dílem autorovy fantazie, nebo jsou použity ve fiktivních situacích.

Copyright © Tomáš Grombář, 2016

ISBN 978-80-7432-767-4

Adrian s Emou byli ve Versailles už dávno, ale shodli se, že interiér restaurace je od sídla královského dvora skoro k nerozeznání. Jen ze zvědavosti se začeti do jídelního lístku, už předem se rozhodli pro degustační menu. Číšník s úklonou přijal objednávku a místo něj obratem přispěchal sommelier, aby jim naplnil sklenice. Adrian zvolil dražší variantu menu za 440 eur s víny, jež se mají s pokrmy ideálně snoubit.

Konečně měli trochu času pro sebe. Sešli se sice už na letišti, Ema ho přivítala polibkem a ihned rozproudila nenucenou, i když banální konverzaci, která je hladce přenesla přes check-in. Jen co prošli kontrolou, ztratila se mezi duty free obchody.

Adrian se u gejtu posadil stranou s notebookem Apple Air na kolenou, jehož obrazovku hyzdila příčná prasklina s rozteklým pigmentem krystalů. Po obědě mu nešťastně upadl na dlažbu a kurýr s novým strojem se zpozdil, těsně se v centrále minuli. Stále šoupal okny, aby obsah vůbec přečetl. Nabídka partnerství zatím nenabyla konkrétních obrysů. Tahal z Prokopa, jaké byly reakce ostatních majitelů, ale ten ho krotil: „Klid, jednáme o tom.“ Počítač byl téměř nepoužitelný, proto ho zaklapl a raději se rozhlížel po odletové hale. Dnešní dvacetiletí, napadlo ho, poznali víc technologických převratů než jejich prarodiče za celý život. Princip změny zcela přirozeně začlenili do svých osobností, schopnost adaptace je přímo generační vizitkou: každoročně vyhlížejí nové verze oblíbených výrobků, jsou připraveni nahradit původní model, jako by s genezí modelových řad ztotožňovali i svůj osobní růst.

Není potřeba se nic naučit, dokázat, splnit – kdo vlastní poslední model, patří v jistém smyslu k elitě. Jak se asi vyrovnají s faktem, že sami budou jednou jako vysloužilý model nahrazeni? Smrt ale dostává jiný rozměr: vše, co nafotí, olajkují, okomentují, tu po nich zůstane latentně přítomno. Dala by se vytvořit aplikace, která decentně v pozadí monitoruje činnost uživatele, heuristickou analýzou se od něj učí zvyky a po jeho smrti bude pokračovat v lajkování a komentování přesně

v jeho stylu. Adrian sáhl do kapsy pro telefon, aby si udělal poznámku.

Z reproduktorů uslyšel své a Emino jméno, poslední výzvu. Ostatní pasažéry už nasál nástupní tubus. Nával podezíravosti mu vnukl myšlenku, že si z něj Ema vystřelila, nechá ho odletět samotného a pobaveně mu zavolá, až vystoupí v Paříži: „A cos jako čekal?“

Letušky zavíraly gejt, v tom ji spatřil beze spěchu přicházet, uculovala se, v ruce dvě průsvitné tašky s nákupy. Místo omluvy se k němu přitáhla s nakloněnou šjíjí: „Voni ti?“

Nový parfém si vzala i na večeri.

„Nic o tobě nevím...“, spustil Adrian po přípitku.

„Přece jsme se rozešli, nemáš důvod to vědět. Nebo selhala vaše CIA?“

Adrian si zkroušeně povzdechl, byl vůči podobným narážkám bezbranný. Zakladatelé KPR Investu přetáhli pár vysoce postavených policistů, oficiálně měli na starost bezpečnost, plat ale dostávali především proto, že znali policejní praktiky a aktivní členy sboru, díky čemuž dokázali opatřit pozoruhodné informace.

„Nechytej mě za slovo. Minimálně předpokládám, že jsi stále svobodná a bezdětná.“

„Trochu jsem odpočívala, cestovala...“

„Když tohle řekne chlap, tak to skoro vždycky znamená, že si byl zapíchat v Thajsku.“

„Snažíš se bejt vtípněj, nebo mluvíš z vlastní zkušenosti?“

„Další otázku, prosím.“

„A kam myslíš, že si jezděj povyrazit ženský?“

„Pobřeží slonoviny, Zimbabwe...? Něco jsem zaslechl i o Jamajce...“

„Chápu, že tě vzrušuje exotika, ale černý kluci maj pižmo jako masox. Mně to vadí.“

„Opravdu netuším, kde jste našly svůj ráj.“

„Tel Aviv.“

„Nevšiml jsem si, že by to cestovky inzerovaly.“

„Spíš máš málo kámošů mezi gayi.“

„Nikdo nepovažoval za nutné se mi svěřit.“

„Starý Židovky jsou na dcery jako psi, chlapi maj málo příležitostí a jsou neuvěřitelně nadržení. Stačí se na někoho v baru podívat, a už to jede. Jsou vzdělaný, kultivovaný, a dlouho vydrže.“

Naservírovali jim první chod: krevety a mořského ježka.

„Hm... Vypadá to dobře...“ zahleděla se Ema do talíře.

„Dost mě zaskočilo, když jsi jen tak odešla.“

Ema se zamračila.

„Musela jsi vědět, že se na to zeptám...“

„Půl roku jsem tvrdla v sanatoriu. Dali mi do rukou hrábě a celej den jsem se motala po zahradě. Dali mi lžící, jedla jsem. Jinak jsem seděla a koukala před sebe. Nesvedla jsem ani číst... Nic... Občasné světlé chvíle byly ze všeho nejhorší, jako vycházka z doživotního kriminálu. Myslela jsem, že se to nikdy nezlepší a zůstanu duševním mrzákem.“

Adriana její vyprávění bolelo, jako by to sám prožil. „To mě mrzí.“

„Vzpomínám si... Byla jsem třetí den v Londýně a tys mi volal, jestli pudem na večeři. Tři dny jsi nepostřeh, že nejsem doma.“

„Já se alespoň snažil vymýšlet společný program...“

„Tři dny! To neokecáš,“ vyjekla Ema. Několik hostů se po nich káravě ohlédlo. „Tehdy jsem si uvědomila, že nejsme pár, ale obchodní partneři.“

„Já tě přece do ničeho nenutil, sama sis hledala práci. Nebyla jsi k zastavení.“

„Vedle tebe si každé připadá jako lenoch. Když nemáš tak přesnej úsudek, musíš víc dřít.“

Zarazilo ho, že to říká zrovna ona. Vždy její inteligenci obdivoval.

„A teď jsi spokojená?“

„Dělám PR a školení pro neziskovky, přednáším na univerzitě... To prostředí je frustrující v jinejch ohledech. Na jedny straně spousta pijavic, co na systému grantů a dotací parazitují, aniž by chtěly cokoli produkovat, na druhý straně dilettanti, co maj srdíčko, ale nulový schopnosti. Nicméně všude se nakonec najde pár zajímavých lidí...“

EMA mávla rukou a prohlédla si druhý chod, chřest v těstíčku. „Radši mi řekni, co je novýho u tebe.“

„Prokop mi nabídl, abych se stal partnerem.“

„No, to je skvělý, gratuluju. Nejmladší české miliardář?“

„To mi zase přijde dojmavých dopisů od všech, co mají pocit, že bych se měl rozdělit.“

„Spíš mě překvapuje, že ještě nežiješ v Silicon Valley.“

„Mám tady povinnosti.“

„To by mě zajímalo... Měla jsem za to, že core byznys se v podstatě přesunul do Ameriky.“

ADRIAN zvažoval, jestli jí může říct o projektu FaceYouKnow.

EMA z jeho výrazu vytušila: „To bude něco velkého.“

Otřel si ústa a vyfotil Emu svým mobilem.

„Co to děláš?“

MNOHOKRÁT přemáhal pokušení prohnat její obličej systémem, ale pokaždé zbaběle rezignoval, aby se nedozvěděl něco, co by ho dodatečně ranilo. Položil telefon před ni. Aplikace zaneprázdněně nahrávala data, k její fotce se začaly skládat informace, jméno, věk, vzdělání, profese, nejpopulárnější statusy, které zveřejnila na Facebooku a Twitteru. EMA si mlčky četla svůj portrét.

„Kvůli utajení probíhá vývoj FaceYouKnow převážně v Čechách. Asi ti nemusím zdůrazňovat, že o tom nesmíš nikde mluvit.“

„To teda zírám...“

EMA obrátila čočku fotoaparátu proti Adrianovi.

„Na mě to nefunguje...“

„A můžu se taky nechat vymazat?“

„Myslíš ze známosti, nebo obecně?“

„Ze známosti chci smazat okamžitě! A jinak to nepůjde?“

„Ve stejné době, kdy vznikal YouTube, Google prosazoval svou platformu Google Video. Řekla by sis, že výsledek je předem jasný, že parta kluků bez peněz nemá proti Googlu šanci. Jak je možné, že YouTube zvítězil na celé čáře?“

Číšník u nich zaparkoval servírovací stůl s masivním prkénkem, na něm hrouda cukru. Několika údery sekáčku ji rozbil a z homole vypadl zelený svitek. Podle recenzí adorujících místní specialitu to měla být v řasách zabalená husí játra.

„Google od počátku lpěl na legalitě videí, uplatňoval presumpci viny, videa kontroloval a každé podezřelé ihned mazal. YouTube se naopak zřekl zodpovědnosti za obsah uživatelů a mazal až na základě žádosti majitelů práv. Zatímco v archivu Googlu bylo kulový, YouTube úspěšně bobtnal.“

„Ale tady napadáš osobnostní práva. Ani nemám odvalu se ptát, kde všude berete data.“

„Autorská práva, třeba v případě hudby, taky vypadala nedotknutelně. A kde jsou dnes hudební vydavatelství? Chci jen říct, že když máš dostatečnou sílu, můžeš změnit paradigma.“

„Vylámete si zuby...“

„Několik zásadních technologií, které tohle umožnily stvořit, jsi k nám přivedla ještě ty.“

„Ale vy jste to použili v podobě, která... Já pro to ani nemám slov... Tohle je sociální pirátství...“

„Nedělej ukvapené závěry.“

„Nikdy jsem nepochopila, kde jsou tvé hranice. Neviděla jsem, že by ses něčeho štítil.“

Poznámka se Adriana dotkla. „Možná jsi jen nebyla u všech jednání.“

„To nebyla, ale zase jsem věděla, co se o tobě šušká.“

„Aspoň se mi skládá obraz, s jakým jsi mě opustila a co jsi ve mně viděla.“

Adrian do sebe obrátil celý obsah skleničky. Sommelier, který mu právě dolil, dotčeně pozvedl obočí.

„Byla jsem nedávno na konferenci. Jeden příspěvek se věnoval závislosti na sociálních a mobilních hrách. Jako příklady figurovaly vaše výtvořky. Taky těm ubožákům, co hrám propadnou, říkáte velryby?“

Adrian se nelibě ošil.

„Tak to měl celkem dobrý informace včetně vaší terminologie... Tvrdil, že příjmy generují dvě procenta závislejších hráčů, velryby, kterých stačí pár lapit a vysát jim úcty.“

„Zavádíme opatření proti rizikovému chování.“

„Jako že se jich po dvanáctihodinovém hraní v tahu zeptáte, jestli opravdu chtějí pokračovat?“

„Interval je šest hodin a od jednoho hráče nepřijmeme víc než tisíc dolarů za měsíc.“

„Aspoň nelži. Tisíc dolarů z jednoho účtu! Takže mají tři čtyři různé kreditky. V čem se to podle tebe liší od videoloterijních automatů?“

„Na základě marginálního patologického chování odvozuješ obecné teorie, což zavání akademickou samolibostí humanitních věd.“

„No tak, Adriane, přiznej si to. Lidi se lehkovážně bavějí nejma věcmi, ale mnohem pomaleji za ně přijímají zodpovědnost a stejně pomalu chápou následky. Na tomhle rozdílu jsou většinou postaveny obchodní modely všech tvejch produktů.“

„V rámci tvého životopisu musí obrátit k technopesimismu působit dost atraktivně.“

„FaceYouKnow je už ale fakt přes čáru. Zatím jste od lidí potřebovali participaci, aby se mlejnek na prachy rozběhl. Teď jste je proměnili v ryzí komoditu, prostě stačí, že jsou, existují, a samotný bytí dokážete zpeněžit.“

„Bude to zdarma.“

„Nic není zdarma, a sám to dobře víš. Prozrad' mi jedinej smysluplnej důvod, k čemu to může být dobrý.“

Hranolek kambaly přelítý bílou omáčkou Adrianovi stydl na talíři. Nezdálo se mu vhodné popisovat, jak úspěšně využívá aplikaci při seznamování. „Zlepšení vztahů mezi lidmi. Může ti to pomoci zorientovat se, dozvědět se něco o člověku... Další využití se ukáže při praktickém nasazení.“

„Viděls to dneska venku? Lidi hleděj víc do mobilů a tableťů než na Paříž kolem sebe. Vybavili se aplikacema, který jim měly město zpřístupnit a pootevřít, ale místo toho je od města odclonily, protože sledují displeje. Mohli zůstat doma a projet si ulice na Street View. Kdyby se zeptali místních, dozvěděj se o zemi víc než z průvodce.“

„Kritizuješ z pozice, jak to bylo kdysi, ale tyhle věci se přirozeně začleňují do společnosti. Za pár let budeme mít všichni brýle s dodatečnou vrstvou informací a pak implantované čipy. To je nevyhnutelný pokrok.“

„Takže máš na všechno jen odevzdaně kejtat a děkovat technobohům, co ti zase seslali? A kdo nesouhlasí, je staromilec nebo co? Tomuhle se říká kritický myšlení a já ho u studentů zoufale nevidím.“

„Protože jsou na vysokých školách lidi, kteří tam nepatří. Taky u nás vidím, kdo všechno získal diplom.“

„Studenti seděj na přednáškách a maj zapnutý chaty, sledují, jestli jim někdo nenapsal, jestli jim něco neuniklo na fejsku a kolik dostali lajkýsků na poslední status. Nejsou schopní se soustředit. Pořád na příjmu, pořád čekáš na něco zvenčí, na co můžeš reagovat. Nikdy nejseš sám. Teprve o samotě, v klidu, myslíš sám za sebe. Ten neutuchající nápor a příval informací destabilizuje osobnost. A tahle vaše debilní aplikace i intimitu.“

Emu zuřivě shodila ubrousek z kolenou, a než ji mohl Adrian uchlácholit, opustila restauraci. Dušené jehněčí dojídal sám. Dezert odmítl stejně jako dolít další sklenky.

V pokoji ji nenašel. Zkusil jí zavolat, telefon dlouze vyzváněl, ale nebrala to. Objednal si dvě láhve vína. Přitáhl si křeslo k oknu, kde se u kulisy pařížského panoramatu propil k spánku. Večer se nakonec nelišil od těch, které tráví sám v Praze, jen pil mnohem rychleji, aby utlumil sžíravou předtuchu, že Emu už podruhé ztratil.

Ema vklouzla do pokoje, až když se slunce opíralo do tlustých závěsů. Adrian se natáhl pro mobil, bylo půl osmé. Stíny kolem očí se jí lehce rozpíjely, nejspíš noc protančila. Mlčky se prohrabávala kufrem, aby našla odličovač.

„Jaká byla party?“

„Docela to ušlo.“

Zavřela se do koupelny. Adrian uvažoval, zda je pořád našťvaná, nebo jen opilá a unavená. Po pár minutách se s mokřým obličejem skulila do postele.

„Škoda, rád bych šel s tebou.“

Pohladel ji, ale ona se ještě víc odtáhla ke kraji postele.

„Netušila jsem, že si budeme tak vzdálený. Ty ses vlastně moc nezměnil, jen v tobě to pořád stejný prostředí akcentovalo vlastnosti, který mi už asi vaděj.“

„Nechápu, proč jsi mě sem vlastně vytáhla. Večeři jsme si mohli dát i v Praze...“

Během pár chvil usnula, anebo spánek předstírala, protože už Adrianovi neodpověděla. Byla tak blízko a zároveň tak daleko. Vzpomněl si na první společnou noc. Samým štěstím nedokázal usnout, nemohl se jí nabažit, zjihle jí několikrát přepočítal všechny píhy na obličejí. Bylo jich sto dvacet osm – nebo taky sedm bitů, přesně tolik měla standardní ASCII tabulka, tady seznam znaků, které používaly a zobrazovaly první osobní počítače.

Uměl si představit, co bude následovat, až se pozdě odpoledne vzbudí: v panice, že prošvihla otevírací dobu oblíbených butiků, na sebe nahází, co jí přijde pod ruku a ztřeštěně se požene do čtvrti Faubourg Saint-Honoré, kde bude prodavač-